

BUKS – Tidsskrift for Børne- og Ungdomskultur

Nr. 61 2016 • Årgang 33 • ISSN 0907-6581 • www.buks.dk

Hanne Kusk

Laboratory: Forsigtig – indeholder poetsne! – Remediering som dramapædagogisk metode

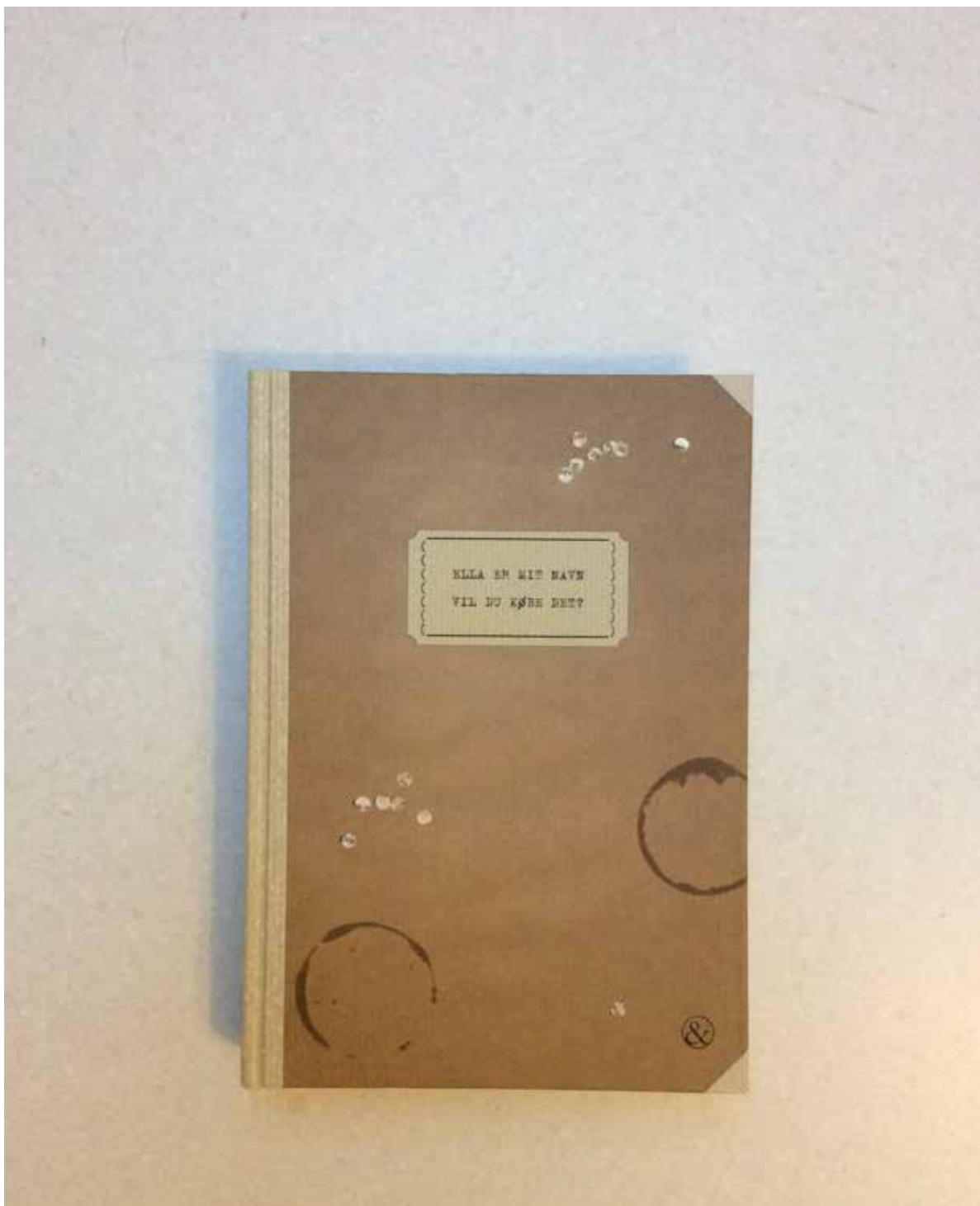
Abstract

Med udgangspunkt i Mette Hegnhøjs bogværk *Ella er mit navn, vil du købe det?* beskriver artiklen en undersøgende workshop. Der bliver arbejdet remedierende med det poetiske univers, der bliver eksperimenteret med temaer, scener, lege og fortællinger fra bogen. Deltagerne bliver inviteret med til at deltage i eksperimenterne, via drama-, fortælle- og medieøvelser.

Keywords

Drama; Boreale; remediering; workshop; Explore; Express; Exchange; ...

Deltagerne venter uden for døren; jeg tager dem ved hånden en for en og fører dem ind i det mørke rum, imens jeg lyser med lommelygten, så de kan se, hvor de skal sidde. I rummet høres »The Typewriter«, et klassisk stykke musik, der har en gammeldags skrivemaskine som hovedinstrument. Koncerten er projiceret op på væggen. Midt på gulvet er en firkant aftegnet med malertape. Centralt i denne ramme ligger bogværket. Deltagerne placeres på stole langs rammens kanter. Der bliver stille i rummet. Jeg lyser med lommelygten på bogværket og åbner æsken varsomt...

Ella er mit navn – vil du købe det? Et poetisk bogværk af Mette Hegnhøj.

Laboratoriet

Stedet er Drama Boreale i Silkeborg. Her er dramapædagoger og -forskere fra Norden samlet om temaet *Explore, Express and Exchange*. Netop undersøgelse, udtryk og udveksling er på spil i dette dramaforløb, som bygger på erfaringer fra et treårigt forskningsprojektet »Eksperimenter med Skala« ved Videncenter for Pædagogik og Pædagogisk arbejde ved VIA University College. Her har jeg eksperimenteret med en tværetetisk kobling af dramapædagogik, poesi og digitale medier. På Borealen kan man deltage med et laboratorie, der har en eksperimenterende, undersøgende og åben karakter. Dette forløb udspiller sig under laboratorieformen, der bygger på manifestet om det åbne teater (Lehmann og Szatkowski 2001) med fokus på åbenhed og deltagerens konstruktion af fiktion. Teaterlaboratoriet (Krøgholt 2001, Thestrup 2013) giver mulighed for at undersøge og reformulere teaterudtryk i en proces, hvor alt er muligt. Alt kan undersøges, ændres og udvikles. I dette laboratorie eksperimenterer vi med remediering med udgangspunkt i Mette Hegnhøjs bogværk, *Ella er mit navn, vil du købe det?*

Formålet med forløbet i laboratoriet er at anvende remediering som metodisk greb til at fremme autenticitet mellem værket og deltagerne. Formålet med artiklen er en beskrivelse af remediering som metode til inspiration for dramapædagogisk praksis. Artiklens form afspejler remedieringens spænding mellem indhold og indlevelse på den ene side og fokus på reflektiv form, formgivning og formidling på den anden.

Elastikken rundt om den brune æske er lidt mørnet, men man kan tydeligt se skriften: Forsigtig-indeholder poetsne. På æsken er der et mærkat med teksten: Ella er mit navn vil du købe det? Der er to rande på kassen, som ligner spor af glas der har stået på æsken.

Bag på æsken står der, at det er Ellas efterladte noter, som de er fundet i privaten bag antikvariatet i en æske under Ellas seng. Man kan forsigtigt krænge elastikken af og åbne æsken...

Remediering

Remediering betegner, at et medie låner og omformer et andet medies repræsentationsformer i en kombination af teknologiske/æstetiske valg og kulturelle/ideologiske dispositioner. Elementer indoptages, omformes, tilpasses og forfines (Bolter og Grusin 1999, Rose 2014). I dette forløb har vi et analogt bogværk, som remedieres og omformes via drama og teater, og dette kombineres med øvelser, der inddrager digitale elementer, hvor der tages fotos, filmes, eller tegnes på iPad.

Arbejdsformen er, at en lille del af bogen læses op eller genfortælles, hvorefter der arbejdes med at bearbejde, transformere, levendegøre og remediere elementer fra bogen.

Intentionen med remedieringen i teaterlaboratoriet er at give deltagerne en autentisk oplevelse og udfordre til handling med udgangspunkt i bogværket. Deltagerne gives mulighed for at opleve værkets univers, temaer og dilemmaer på en måde, så de oplever at være til stede som dem selv, samtidig med at de forholder sig til, og indlever sig i, fiktionen.

Autenticitet forstås her i forhold til kunst, kunstoplevelse og kunstformidling (Dehs 2012). Både værk, beskuere og kunstnere kan bidrage til autenticitet. Værker kan være autentiske ved at bryde med kultur, forestillinger og institutioner og repræsentere noget nyt, overraskende og nærværende som Hegnhøjs bogværk, der udfordrer opfattelsen af, hvad en bog kan være.

Både objektet *Ella er mit navn, vil du købe det*, scenografien, iscenesættelsen, fortællingerne, filmene, dramatiseringerne, deltagelsen og forløbet kan ses som værker. Beskuerens oplevelse og erfaring med kunsten kan være autentisk, når man forundres, frydes eller rystes til at se verden på ny (Dehs 2012). I Laboratoriet går vi sammen på opdagelse i værket, afprøver forskellige handlinger og møder nye optikker. Kunstneren kan være autentisk ved at skabe noget oprindeligt, nærværende eller nyt (Dehs 2012). I dette forløb ses både forfatteren, laboratorielederen og deltagerne som kunstnere, og alle er både beskuer og skabende.

Ifølge Bolter og Rose opnås formidling af autenticitet via spændingsforholdet mellem transparens og hypermediering (Bolter 2007, Rose 2014).

Transparens forstås her som indlevelse, stræben efter en virkelig oplevelse, fx gennem indlevelse i følelser, og ved høj grad af sanselighed og interaktion.

Hypermediering forstås her som opmærksomhed på forskellige formidlingsformer, fortælleformer, medieformer og medieformater. Fx når vi eksperimenterer med fortælling, dramatisering, dans og film, og trækkes ud af fiktionen for at skærpe opmærksomheden på formen, og hvad den betyder for formidlingen af indholdet.

Netop i denne vekselvirkning mellem at indleve sig og at tage afstand muliggøres autenticiteten, mødet med noget nyt, overraskende og nærværende. Både i forhold til mødet med selve værket, til deltagerens medvirken og det, der opbygges i fællesskab.

Forløbet i Laboratoriet er konstrueret omkring opgaver, der relaterer sig til fortælling, iscenesættelse, rekvisit og symbol, dans, billedfortælling, improvisation, film, poetsne og poesi.

Bogværkerne parat til udforskning. Foto Mette Hegnhøj

Poetsneen drysser ud da kassen åbnes. Jeg tager en lille håndfuld op og lader poetsneen drysse ned over bogen. De første løsbladssider i æsken læses op i lyset fra lommelygten. Ella bor i et værelse ved siden af antikvariatet. Titlen, Ella er mit navn, vil du købe det?, giver anledning til at stoppe op og have fokus på fortælling, ud fra deltagernes navne.

Deltagerne får deres første opgave: Hvad hedder du? Hvad er helt særligt ved dit navn, og hvorfor hedder du lige netop det du hedder? (både fornavn, evt. mellemnavn(e) og efternavn). Fortæl det til din sidemand. Den anden stiller uddybende spørgsmål. Har du somme tider lyst til at sælge eller bytte dit navn?

Fortælling

Ordene, oplæsningen, rummet, bøgerne og stemningen giver et fællesskab i mørket, hvor al opmærksomhed rettes mod fortællingen. Ifølge Bruner kan fortælling forstås som en måde at tænke på, og som bærer af mening. Vi fremstiller os selv gennem fortællinger i fortællingens form. Vi konstruerer hermed en version af os selv i verden, og gennem disse narrativer skabes modeller for identitet og handling (Bruner 2004).

Fortælleøvelsen her åbner for overvejelser over navnets og titlens betydning. Arbejdet med egne narrativer skaber både fællesskab med, og afstand til, bogværkets hovedkarakter, Ella.

Fortælling er grundingrediens i hele forløbet. Rummet fyldes med flere stemmer og flere fortællinger, der blander sig med Ellas fortælling. Det flerstemmige har betydning for, at der åbnes for undren, modforestillinger og videretænkning. (Dysthe mfl. 2012).

Ella bor i baglokalet bag antikvariatet sammen med sin mor. Jeg lyser på de mange papkasser med bøger, der står i den ene ende af lokalet – det er antikvariatet. Derefter lyser jeg på firkanten på gulvet – det er baglokalet. Så læser jeg op fra bogen:

Privaten. Det er her, jeg er. I baglokalet bag Antikvariatet. Ved bordet i midten. Bordet beklædt med aviser. Her er to stole (min og mors) Her er en seng (min) i det ene hjørne. En seng(mors) i det andet hjørne. Mærkerne efter en seng i det tredje hjørne. Køkkenet i det fjerde. (Hegnhøj 2014, side 5).

Opgave: Hvordan kan vi bygge rummet »privaten« op med bøger som materiale? Scenen sættes. Vi etablerer rummet og bygger en scenisk ramme inden for malertapens firkant ved hjælp af gamle bøger fra antikvariatet og en enkelt avis.

Isenesættelse

Vi er ude af fiktionen og arbejder med rammerne for fiktionen. Ordene fra bogen, beskrivelsen af rummet, forsøges gestaltet til et fysisk rum med plads til vore kroppe og til symbolsk leg. Legen med rummet kan ændre vores iagttagelsesposition, så verden ses på ny – og fremstår anderledes. Det er et benspænd, at scenografien skal fremstilles af bøger. Materialet, de gamle bøger, er givet af mig med inspiration fra værket, men udformningen tager udgangspunkt i deltagernes forestillinger. De arbejder hurtigt, stille og koncentreret. Der er nu mulighed for at lægge sig i sengene af bøger, at sætte sig på stole af bøger, ved et bord af bøger med avisduk, og forskubbe sin iagttagelsesposition. Vi har skabt en installation, et rum man kan træde ind i. Det er et tørt rum, hvor livet leves gennem bøgerne og ordene. Det er her, vi forestiller os,

Ella bor. Det er her, hendes efterladte skrifter findes under sengen. Bøgernes betydning og overtag i det private rum tydeliggøres i denne scenografi og udgør både en tolkning og et brud med teksten.

Jeg fortæller videre: Ella arbejder i antikvariatet ved at lave lykkepakker med bøger fra dødsbokasserne. Hun er træt af lykkepakkerne. Jeg læser op fra bogen:

*Lykkepakker. Lykkepakker. Lykkepakker. Lykkepakker. Lykkepakker. I et væk.
(Hegnøj 2014, side 10).*

I Antikvariatet står flere kasser fyldt med bøger. Alle bøgerne skal pakkes i lykkepakker. Opgave: Alle hjælper med at pakke lykkepakker. Tænk over hvilke bøger I pakker sammen, kan de gøre nogen lykkelige? Sammen digter I fortællinger om, hvem der får lykkeposerne, og hvad de synes om dem. Vi hører alle lykkepakkefortællingerne. Der lyses med lommelygten på deltagerne, når de fortæller.

*Deltagerne pakker lykkepakker. Prøv lykken.
Foto: Mette Hegnhøj*

Bøger som materiale, rekvisit og symbol

I laboratoriet anvender vi bøger som materiale, byggesten, stemningsgivere, lydgivere. En deltager kommenterer også på bøgernes duft/lugt, der skaber stemning som i et gammelt antikvariat. I denne sekvens er bogen også symbol på håbet om lykke. Antikvariatet med gamle bøger repræsenterer noget forgangent, noget støvet og en mulighed for at finde skjulte skatte. Nye verdener, der åbner sig, nye tanker og optikker. Bogen repræsenterer viden, minder, det tænkte, facts og fantasi. Nye forståelser af verden. Når siderne vendes, repræsenterer det tid, forløb og handling. Lukkede bøger repræsenterer gemte muligheder, der venter på at blive åbnet og set. Vi anvender bøger som rekvisitter, der kan åbnes, læses, pakkes, foldes, udfoldes og ødelægges. Bogen er et symbol i hele forløbet, samtidig med at bogen er hovedkomponenten og selve rammen.

Jeg tænder lagkagelys, af den slags der bruges til børnefødselsdage, og fortæller: I dag er det en helt særlig dag. Ella har fødselsdag. Jeg spørger deltagerne, om de kan lide fødselsdage, og om hvad der er vigtigt for dem, når de holder fødselsdag? De fleste synes, det vigtigste har noget med forkælelse og opmærksomhed at gøre. (Lysene pustes ud). Jeg fortæller, at Ella bliver 12 år, men at Ellas mor ikke er der. Ella skal arbejde med at pakke lykkeposer. Det er meget kedeligt at skulle arbejde på sin fødselsdag, og Ella er i tvivl om, hvorvidt hun overhovedet vil overleve den, men så sker der noget særligt... (Lysene tændes igen).

Deltager i laboratoriet, med fødselsdagslys. Foto Mette Hegnhøj

Jeg læser op fra bogen:

*Det blev en stor dag.
Jeg ikke bare overlevede.
Jeg fik et helt nyt liv
(Hegnhøj 2014, s. 19-20)*

*Ella finder katten Kattekismus. Hun finder den nede i en af kasserne med dødsboer.
Opgave: Mødet mellem Ella og Kattekismus dramatiseres. Hvert par får en flyttekasse. Den ene er katten, den anden er Ella. Katten er i kassen, og Ella finder den.*

Kattekismus dukker op fra kassen med bøger. Foto Mette Hegnhøj

Åbent teater

I det åbne teater transformeres noget til noget andet, deltagerne dramatiserer, mening omskabes til form (Lehmann og Szatkowski 2001). Lys og mørke, tekst, fortælling og papkasser er her en impuls til deltagernes eksperimenter med et dramatisk udtryk for mødet mellem Ella og Kattékismus. Stemningsskift mellem forventning, skuffelse og glæde undersøges og udtrykkes her ved mimik, gestik, stemme og krop.

I det åbne teater anbefales det, at man ikke forsøger at kontrollere materialet, men i stedet lader materialet tale til sig – led ikke efter noget, men lad materialet finde dig (Lehmann og Szatkowski 2001). Deltagerne arbejder med kasserne, bøgerne og dem selv som materiale. Efterfølgende tager hvert par et foto med iPad af Kattékismus hvor den er rigtigt godt tilpas; vi skal bruge dette foto senere.

Jeg læser op fra bogen:

Vi havde en leg. Jeg trak en side ud af en bog og foldede den til en miniatureharmonika. Bandt en snor om og lavede musebevægelser. Kattékismus kradsede løs i luften med sine negle. Den stod på bagben og boksede med forben. Overnuttet.

(Hegnhøj 2014 s. 45)

Opgave: Alle laver en papirharmonika med snor og laver en dans. Deltagerne skiftes til at være katten, der følger snoren.

Dans

Dansen tilføjer fortællingen noget nyt ved at tilføje mere krop, bevægelse, rytme og poesi. Den udvalgte musik understreger dette. Musikken er Yann Tiersen: *Jé Suis Jamais Alle*, musikken fra filmen *Amélie fra Montmartre*. Denne musik er valgt, fordi den har en poetisk, legende stemning, og fordi et af instrumenterne er harmonika, der passer til vore papirharmonikaer. Rekvizitten, musikken og rammen er bestemt, men dansene bliver meget forskellige og udtrykker forskellige følelser, fortællinger og syn på dans. Dansen udvikles ved at lave flere koreografier, i grupper af fire. Dansekoreografierne fremvises for alle og kommer til at udgøre en helhed, da de vises lige efter hinanden, uden at musikken stoppes.

Kattékismus er forsvundet. Ella ved ikke, hvorfor den er væk, og er usikker på, om det er mor, der har solgt den, eller om den selv er gået.

Jeg læser op fra bogen:

Uden kat efter med kat er værre end uden kat før med kat. Det ved jeg nu.

(Hegnhøj 2014 s. 51)

Opgave: Lav en efterlysning af Kattékismus.

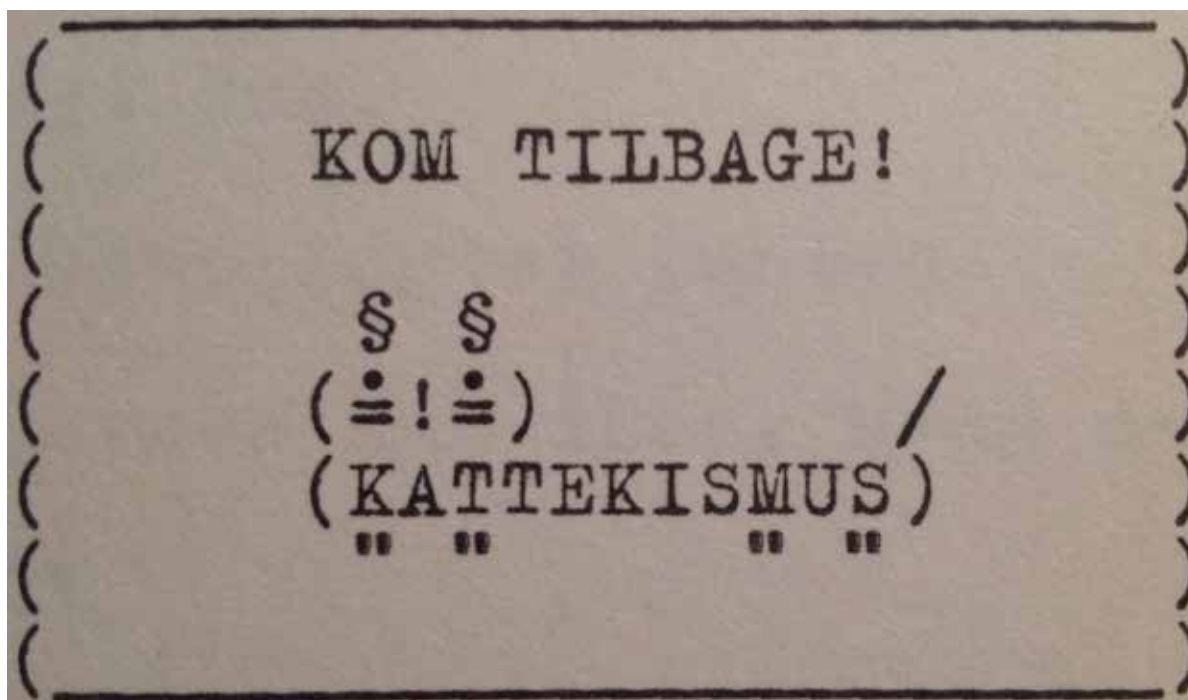

Illustration af Mette Hegnhøj, fra *Ella er mit navn, vil du købe det?*

Billedfortælling

I par arbejder deltagerne med at skabe en billedfortælling på iPad, som i fortættet form udtrykker Ellas tab og savn. Udgangspunktet er fotoet, der blev taget tidligere, af Katttekismus. Efterlysningerne vises via projektor, og musikken fra tidligere spilles til. Musikken, der før var opløftende, og billedet af den glade Katttekismus ændres, når de kombineres med efterlysningsteksten, til et udtryk for savn.

Der læses op fra bogen:

Hvis der ikke kom nogen kunder, sagde far: Gå ud og kom ind. Vær hvem som helst. Han tog en bog og fandt et navn. Sådan fik jeg alle mulige navne. Ella er mest mors idé.

(Hegnhøj 2014 s. 125)

Opgave: I par finder deltagerne et navn i en bog. Den ene klæder sig ud som denne person, den anden spiller Ella. Der improviseres et lille spil omkring disse personers møde i antikvariatet.

Improvisation

Deltagerne improviserer og opbygger en handling, hvor personen kommer ind i antikvariatet for at købe bøger hos Ella. Ella prøver at sælge en af lykkeposerne. Personen køber en lykkepose og forlader antikvariatet. Vi ser en enkelt af improvisationerne. Den improviserende, meddigtende form giver mulighed for at opleve forskellige varianter af Ella i antikvariatet.

Inde i privaten er der spor efter en seng. Sengen var Ellas fars. Hvor tror I, at han er nu?

Opgave: (I grupper på 2-3) Fremstil en lille film med formidling af gruppens forestilling om, hvordan det var, da far var hos Ella, hvad der skete, da han forlod Ella, og hvor han er nu. Vi ser filmene sammen via projektor.

Film

Med film menes her enkle videooptagelser på iPad med en enkel narrativ struktur: først, dernæst og til sidst. Fortællinger digtes, dramatiseres, filmes og fremvises. I en af filmene forsvinder Ellas far ind i en bog, i en anden stikker han af med en elsker, i en tredje dør han osv. Eksperimenterne muliggør, at vi sammen kan fantasere over indholdet og lege med formen. De digitale elementer ses her som en del af det dramapædagogiske på lige fod med andre udtryksformer. Inddragelse af iPad giver mulighed for dokumentation og fastholdelse af øjeblikke, der kan transformeres senere, som da et foto af en glad Kattekismus transformeres til et symbol på savn. iPad giver let adgang til kobling af dramatisering, musik og leg med vinkler i arbejdet med film. Fremvisningerne giver mulighed for, at alle kan være publikum på egne og andres værker – altså at se tingene fra en ekstra vinkel.

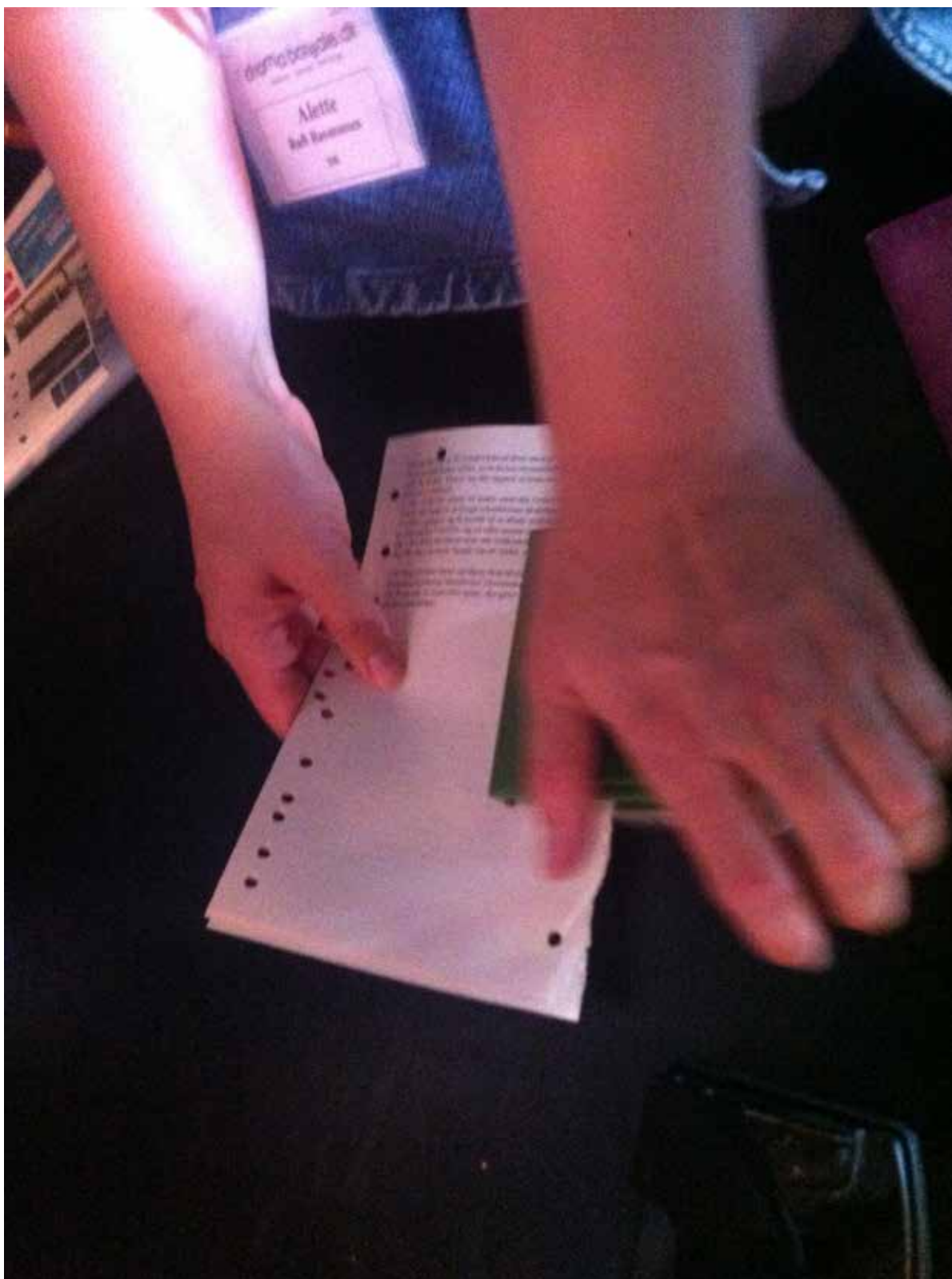
Ella synes, det er hendes mors skyld, både at Ellas far og Kattekismus er væk, og at hun skal arbejde med alle dødsboerne. Hun vil hævne sig på sin mor. Ella har fundet et korsstingsbroderi, hvor der står: I en krig skal nogen dø. Alt kan skrives ved hjælp af krydser. Ella skriver: I en krig skal bogen dø. Hvorfor mon hun skriver det? Og hvordan kan hun hævne sig på sin mor via bøgerne? Ella vil klippe huller i alle bøgerne i antikvariatet med en hullemaskine.

Opgave: Klip poetsne ud af bøgerne med en hullemaskine og arranger poetsneen til et billede af Ella.

X og Poetsne

Alle deltager i at lave poetsne fra bøgerne. Det handler om hævn, så deltagerne bliver bedt om at være opmærksomme på følelsen af hævn, når de klipper poetsneen med hullemaskiner. Poetsneen, der klippes, anvendes til at lave små papirpoesiværker på sort karton. Værkerne skal illustrere Ella, som deltagerne oplever hende. Det ene værk viser Ella, der ses i hel figur, men hvor den nederste del af hendes ben er i opløsning, og hvor poetsneen er ved at svæve væk. Ella er ved at gå i opløsning og på vej til at forsvinde. Det andet værk viser et spor af Kattekismus og et spor af Ellas hånd. Ella er på vej væk ud i verden og går sine egne veje, måske ligesom Kattekismus. Fællesværkerne giver god anledning til at arbejde med det dobbelte ved poetsneen: både hævnen og det poetiske.

Det flygtige materiale giver et fint, hurtigt forgængeligt værk, hvor deltagerne udtrykker sig samlet om hovedkarakteren, Ella.

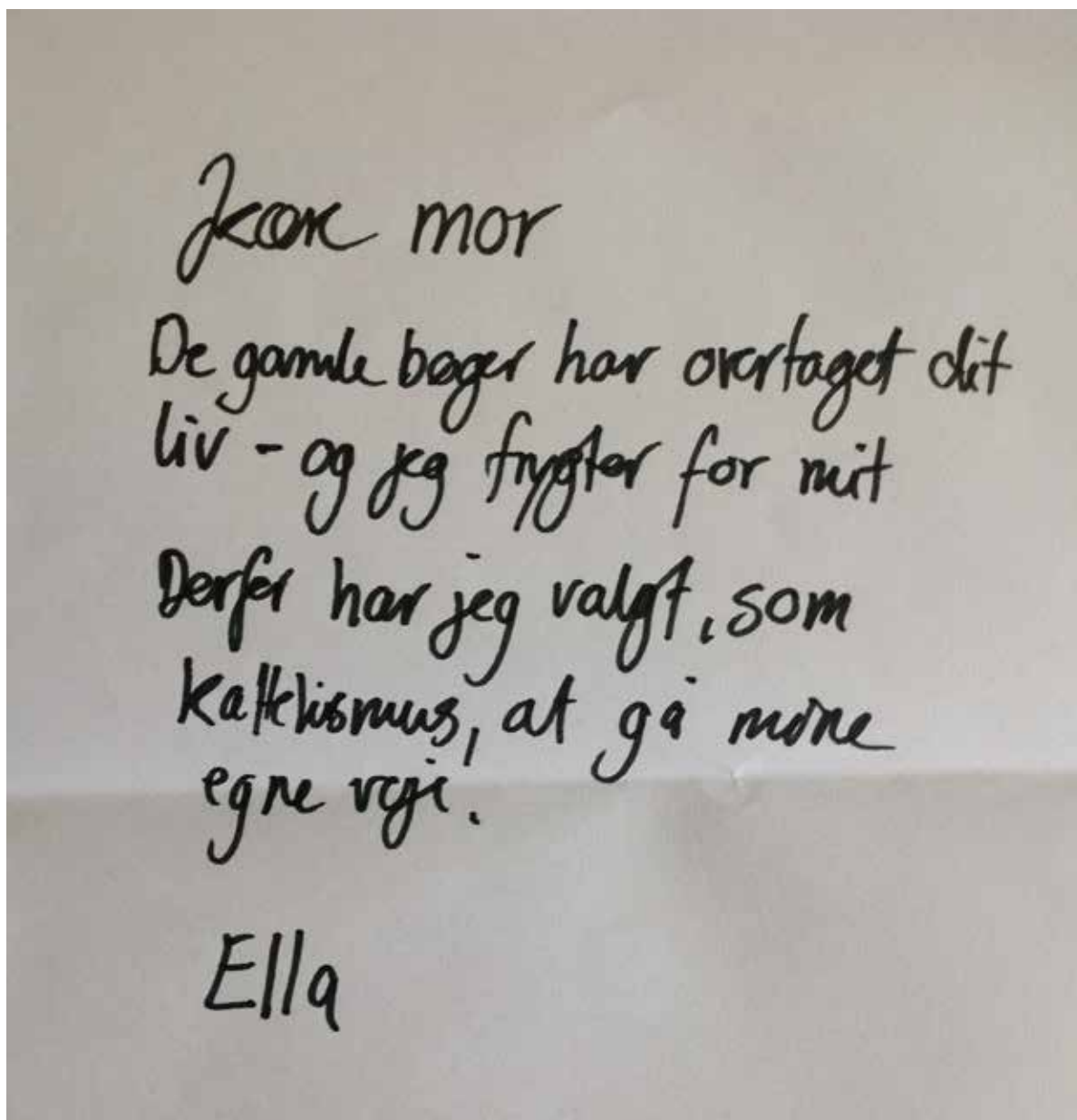
Fremstilling af sne og poetsneværker. Foto: Mette Hegnhøj

Ella vil efterlade sine noter i en kasse under sengen og gå hjemmefra.

Opgave: Hver deltager skriver, i rollen som Ella, et brev til Ellas mor på højst tre sætninger.

Vi afslutter med et ritual, hvor hver deltager læser sit brev op og lægger det i æsken med Ellas efterladte noter. Æsken lukkes varsomt og den mørnede elastik giver et nænsomt svirp, da den igen vrides om æsken. »Forsigtig – indeholder poetsne«, står der på elastikken.

Et af deltagernes afskedsbreve fra Ella til Mor. Foto Hanne Kusk

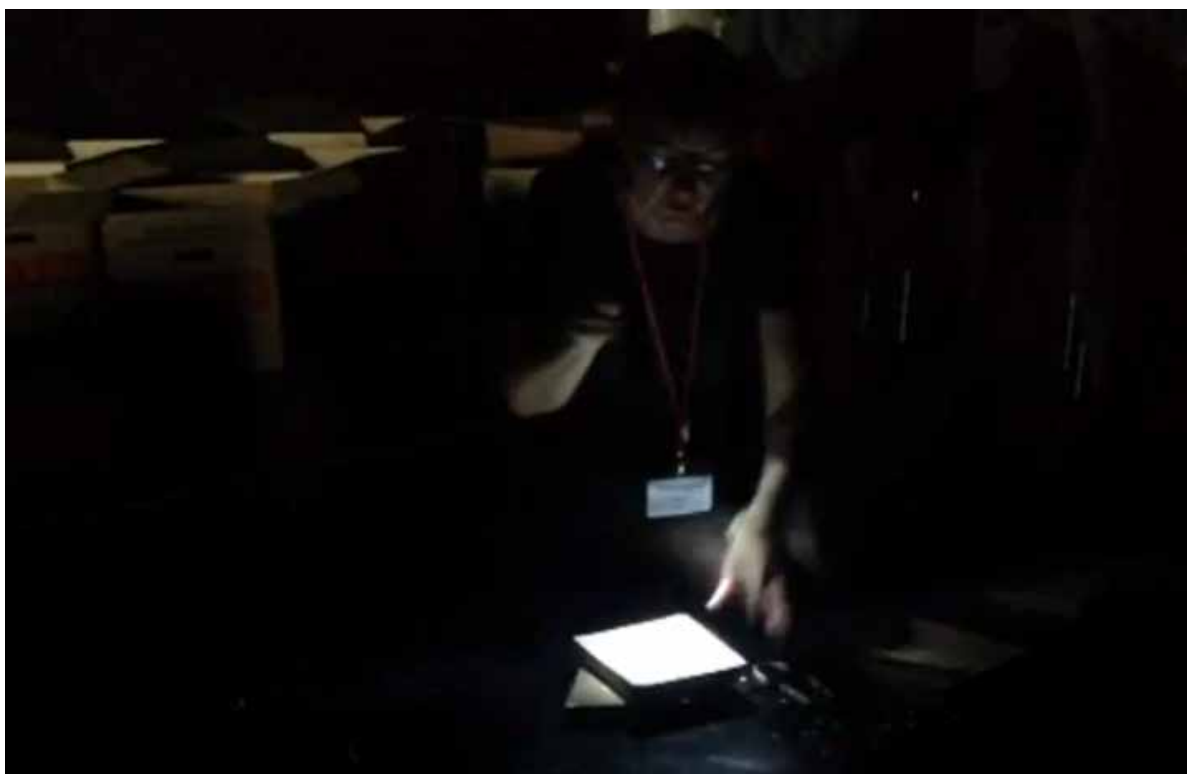
Efterladte noter

Dramaforløbet startede med, at æsken blev åbnet, og afrundes ved, at æsken lukkes. Gennem skriftlighed får deltagerne mulighed for, i fortættet form og i eget tempo, at udtrykke sig som Ella i noterne, som efterlades i æsken, i privaten, bag antikvariatet. Dermed kommer alle til orde. Brevformen og håndskriften inviterer til en personlig skriveform, og ordene vælges omhyggeligt. Stemningen er intens og højtidelig, da brevene læses op og lægges i æsken.

Poesi

Sisters Academy er ambitiøse i forhold til at foreslå et æstetisk, performativt paradigme som alternativ til den traditionelle samfundstænkning og uddannelsestænkning (Hallberg og Worre 2015). I deres arbejde kobles kunst, æstetik, poesi og pædagogik. Undervisere udfordres til at anvende et poetisk selv i undervisningen. Det er således et æstetisk paradigme, som både den enkelte, uddannelser og samfund har indflydelse på og kan lade sig influere af. I laboratoriet eksperimenterer vi ud fra dette. Bogværkets form og indhold er poetisk, og det afspejles i undervisningsformen, formidlingen og relationerne i rummet. Jeg tager helt konkret deltagerne i hånden, når de kommer ind ad døren; jeg vover at vise min poetiske undervisnerside ved fortælling og oplæsning, og jeg har fokus på stemthed, poesi, sanselighed og æstetik. Deltagerne griber udfordringen og bidrager selv med nærhed og poesi, både i afskedsbrevene og i den øvrige interaktion.

Det er tydeligt både i proces og produkter, at deltagerne lever sig ind i fortællingens poetiske univers. De er lyttende, nærværende, legende og medskabende, og arbejder eksperimenterende med forskellige medieformer: fortælling, dramatisering, dans, film og billedudtryk. I en af filmene, som handler om, hvor Ellas far er nu, lader deltagerne Ellas far blive opslugt af en bog – han forsvinder helt konkret ind i den. Det er en leg med indhold og form, der afspejler intensiteten i laboratoriet. Spændingen mellem transparens og hypermediering har medvirket til en autenticitet, der beskrives af en deltager som »... at være kommet ind i bogen og opleve bogen indefra«.

Oplæsning med poetsne. Foto Mette Hegnhøj.

Remediering som dramapædagogisk metode

I laboratoriet har vi eksperimenteret med remediering med henblik på at undersøge, hvorvidt remediering kan anvendes som dramapædagogisk metode og bidrage til autenticitet i dramaundervisningen.

Under laboratoriefORMEN, og ud fra manifestet om det åbne teater, har der været fokus på åbenhed og deltagernes konstruktion af fiktion. Via dramapædagogiske opgaver er indtryk fra bogværket transformeret til nye former og udtryk i arbejdet med indlevelse, indhold og mening. Det er sket via remedieringens spændingsforhold mellem transparens og hypermediering for at opnå autenticitet. Remedieringen er konstrueret omkring dramapædagogiske opgaver, der relaterer sig til fortælling, iscenesættelse, rekvisit og symbol, dans, billedfortælling, improvisation, film, poetsne og poesi.

Første fund i laboratoriet er, at de forskellige æstetiske oplevelses- og udtryksformer bidrager til en synergi, hvor forskellige medie- eller udtryksformer har forstærket hinanden og autenticiteten, og givet en oplevelse af at »komme ind i bogen«.

Denne multimodale tilgang til remediering er præget af min interesse for drama, teater, billedkunst, fortælling og digitale medier, og af erfaringer fra tidligere forsknings- og udviklingsprojekter. Vekslingen mellem analog og digital mediering bidrager til at kunne fastholde, udvikle og skalere indtryk og udtryk. Det er bogværkets indhold og form, der har givet inspiration til hvilke materialer, metoder, teknikker og medier, der er udvalgt til laboratoriet.

Bogværket er meget poetisk. Det sårbare, sanselige og skrøbelige, kombineret med styrke, mod og håb, er formidlet i æstetisk form. Det er tilstræbt at arbejde dramapædagogisk ud fra samme grundtone og grundfortælling, som præsenteres i bogværket. Samtidig opfordres

deltagerne til flerstemmighed og deltagelse. Deltagerne indlever sig i forløbet og er meget nærværende i arbejdet med at skabe nye poetiske udtryk. Andet fund i laboratoriet er dermed, at remediering kan fremme det poetiske i undervisningen. Forløbet kan således indgå i et æstetisk paradigme, hvor poesi og æstetik tillægges en væsentlig betydning i undervisningen.

Det tredje fund i laboratoriet er, at forløbet med remediering fra bogværk til dramaforløb befinder sig i et krydsfelt mellem performance og dramapædagogik (Krøgholt 2001, Christoffersen 2007), hvor deltagerne både er tilskuere og performere. Deltagerne indlever sig i oplevelsen af bogværk, scene, og dramatiske indtryk, samtidig med at de arbejder reflekteret med udtryk og bidrager til oplevelsens form. Remedieringens oplevelses- og undersøgelsesform i laboratoriet kan således bidrage til dramapædagogisk metode med inddragelse af nyere og eksperimenterende bogværker, teaterformer og interaktive medier.

Laboratorieeksperimenterne med remediering, poesi og dramapædagogik positionerer sig i et felt mellem pædagogik, kunst og forskning (Hovik 2012). Undersøgelsen i laboratoriet med deltagelse af dramapædagoger fra Norden bidrager til en udvikling og beskrivelse af remediering som dramapædagogisk metode. En metode, der i forlængelse af det åbne teater kan medvirke til poesi, multimodalitet, medvirken, udvikling og autenticitet i undervisningen via spændingsforholdet mellem transparens og hypermediering.

Da deltagerne forlod rummet hvirvlede poetsneen ud af døren fra laboratoriet...

Litteratur

Bolter, Jay David and Grusin, Richard (1999): *Remediation: Understanding New Media*. The MIT Press

Bruner, Jerome S. (2004): *At fortælle historier*. Alinea Forlag

Bruner, Jerome S. (2004): *Uddannelseskulturen*. Hans Reitzels Forlag

Christiansen; Hans Christian og Rose, Gitte (red.) (2014): *Analyse af billedmedier – det digitale perspektiv*. København: Samfundslitteratur.

Christoffersen, Erik Exe (2009): *Remediering: fidus eller kreativ strategi*. Information 15. maj.

Christoffersen, Erik Exe (2008): *Remediering og dramaturgi: Triers Univers*. Gob Squad, Granhøj, Lollike og Biering. Peripeti no.10 p. 158-167.

Christoffersen, Erik Exe (2007): *Teaterhandlinger: Fra Sofokles til Hotel Pro Forma*. Aarhus: Forlaget Klim.

Dehs, Jørgen (2012): *Det autentiske. Fortællinger om nutidens kunstbegreb*. København: Forlaget Vandkunsten

Dysthe, Olga mfl. (2012): *Dialogbaseret undervisning – kunstmuseet som læringsrum*. København: Unge Pædagoger.

Hallberg A, Gry Worre (2015): *All tomorrows dreams*. DRAMA, Nordisk Dramapædagogisk Tidsskrift no. 01.

Hallberg, Gry Worre, Lavwaetz, Anna og Krøgholt, Ida (2013): *Sisters Academy –Et uddannelsessystem neddyppet i sanselighed*. Peripiti no.20 p.94-104.

Hegnhøj, Mette (2014): *Ella er mit navn, vil du købe det?* København: Forlaget Jensen og Dalgaard.

Hovik, Lise (2012): *Rød sko savnet- en kunstnerisk forskningsrejse fra hendelse til dokument. Forestilling, framføring, forskning. Metodologi i anvendt teaterforskning.* Oslo: Akademika Forlag.

Krøgholt, Ida (2001): *Performance og dramapædagogik.* Aktuelle teaterproblemer nr. 47. Dramaturgi, Institut for Æstetiske fag, Århus Universitet.

Lehmann Niels og Szatkowski, Jannik (2001): *Creative Pragmatics – a Manifesto for The Open Theatre.* Nordic Voices in Drama, Theatre and Education. IDEA Publications. IDEA World Congress Bergen.

Thestrup, Klaus (2013): *Det eksperimenterende fællesskab.* Aarhus: VIA Systime.

Hanne Kusk: Vidensmedarbejder ved Forsknings- og udviklingscenter for pædagogik og pædagogisk arbejde. Lektor ved pædagoguddannelsen i VIA

Tak til Mette Hegnhøj for at deltage i og dokumentere forløbet i laboratoriet og for at tillade citater fra Ella er mit navn, vil du købe det? Tak til bachelorstuderende ved pædagoguddannelsen i Thisted og deltagerne ved laboratoriet på Drama Boreale 2015 for indlevelse og konstruktiv kritik.